

B.III. Operat pisarski, 93...123

Uwagi wstępne

93. Operat pisarski założony jest gminami (a nie obrębami jak operat mapowy). Obejmuje on wszystkie grunta, przynależne administracyjnie do danej gminy.
94. W szczególności operat ten składa się z następujących ksiąg wzgl. wykazów i spisów:
- księga parcel
 - matrykuła
 - wykaz artykułów
 - alfabetyczny spis właścicieli
 - spis współwłaścicieli
 - księga zabudowań
 - spis numerów hipotecznych.

Uwagi wstępne

Księga parcel

95. Księga parcel składająca się, zależnie od wielkości gminy i ilości parcel, z jednego lub więcej oprawionych tomów, stanowi nieodłączną część składową mapy. Jest to rodzaj skorowidzu, na podstawie którego stwierdzić można właściciela, położenie, rodzaj uprawy, klasę, powierzchnię i czysty dochód każdej poszczególnej parceli, uwidocznionej na mapie.
- Poszczególne parcele uporządkowane są w kolejności numerów kart i numerów parcel, przy czym parcele, należące do innego obrębu (enklawy), wykazano są na końcu księgi pod osobnym nagłówkiem o następującej treści: „z obrębu N.N”.
96. W starych księgach parcel powierzchnia i czysty dochód gruntów kategorii A i B oraz powierzchnia gruntów kategorii C i D wpisane są w oddzielnych rubrykach. Od kilku lat używa się nowego wzoru, który nie przewiduje osobnych rubryk dla poszczególnych kategorii, a wszystkie grunta wykazane są w jednej wzgl. w dwóch rubrykach. Dla odróżnienia poszczególnych kategorii wpisywano przez pewien czas powierzchnię i czysty dochód gruntu kategorii A atramentem czarnym, powierzchnię i czysty dochód gruntów kategorii B atramentem czerwonym, powierzchnię gruntu kategorii C atramentem zielonym i powierzchnię gruntu kategorii E atramentem czarnym w nawiasach. (64 - 59)
97. W ostatnich czasach powierzchnię i czysty dochód wpisuje się wyłącznie atramentem czarnym.

Księga parcel.

Oznaczenie rodzajów uprawy (skrót)

98. Na oznaczenie rodzaju uprawy używa się niżej podanych znaków wzgl. skrótów. Ze względu na to, iż w operacie rodzaje uprawy wpisane są w większości wypadków w języku niemieckim, poniższe zestawienie obejmuje również skrót i oznaczenia w brzmieniu niemieckim. W drugiej części zestawienia podane są w języku niemieckim znaki wzgl. skrót na oznaczenia rodzaju uprawy, używane w operacie nowego ujednoczonego katastru niemieckiego (Reichskataster). Obok podano skrót i oznaczenia w języku polskim nie są jeszcze ostatecznie ustalone.

Oznaczenia rodzajów uprawy (skrót)

a) Znaki przyjęte na oznaczenie o rodzaju uprawy.

(polskie)

R - role

O - ogrody

B - budynki

L - lasy

P - podwórza

Od - ogrody domowe

N - nieużytki

Pu - pustki

PS - pastwiska

Ł - łąki

W - wody

Wz - winnice

(niemieckie)

A - Ackerland

G - Garten

Gbf- Gebäudefläche
H - Holzung
Hf - Hofraum
Hg - Hausgarten
U - Unland
0 - Odland
V - Weide (Viehweide)
W - Wiese
Wa -Wasser
Wg -Weingarten

b)Znaki przyjęte na oznaczenie rodzaju uprawy w/g
ujednoliconego katastru niemieckiego (Reichskataster)

(niemieckie)

AGr,A,HpłA. - Ackerland
G - Gartenland
Gbf -Gebäudefläche
Gr,W,Str,A,Gr - Grünland
LH,NH,LNH,H - Wald (Holzung)
Hei - Heide
Hf - Hof-und Gebäudefläche
Hpf - Hopfenpflanzung
Hu - Hutung
Mo - Moor (Moos)
Str - Streuwiese
U - Unland
W - Wiese
Wa - Wasserfläche
Wg - Weingarten
Hg - Hausgarten
Mo,Hei - Moor, Heide

(polskie)

R - rola
0 - ogród
B - budynki
Ł - łąka
L - Las
Po - wrzosowisko (polana)
P - podwórze i budynki
Ch - plantacja chmielu
PS - pastwisko
M - moczary
Ł - łąka pościółkowa
N - nieużytki
Ł - łąka
W - woda
Wn - Winnica
Od - ogród domowy
Pu - pustki

Sprostowanie i uzupełnienie

99. Skreśleń i sprostowań w księdze parcel dokonuje się atramentem czerwonym ; uzupełnienia zaś spowodowano powstanie nowych parcel, wpisuje się atramentem czarnym. W pierwszym wypadku zapisuje się w kalumnie 1-szej rocznik zmiany i to również atramentem czerwonym, w drugim wypadku zaś wpisuje się w kolumnie 7~mej starego wzgl. 5-tej nowego wzoru rocznik powstania nowych parcel w miejscu nagłówka i to atramentem czarnym, Sprostowanie i uzupełnienie.
100. Dla zewnętrznego odróżnienia księgi parcel od matrykuły, przechowywanych zwykle w jednej szafie, na grzbiecie księgi parcel umieszcza się nalepkę koloru czerwonego z napisem Nr. obrębu i ew. tomu.

Matrykuła

101. Matrykuła, składająca się , zależnie od wielkości gminy i ilości właścicieli gruntów, z jednego lub więcej oprawionych tomów, stanowi wykaz gruntów według poszczególnych posiadłości. Matrykuła

102. Poszczególne posiadłości uporządkowane są artykułami. Artykuł jest to numer kolejny w matrykule, pod którym zapisane są wszystkie parcele położone w jednej i tej samej gminie, należące do jednego i tego samego właściciela i zapisane są w księdze wieczystej pod jednym i tym samym wykazem hipotecznym. W wypadku gdy pewna osoba w jednej i tej gminie ma dwie lub więcej posiadłości (72), z których każda w księdze wieczystej zapisana jest pod odrębnym Nr. hipotecznym, wtedy każda z tych posiadłości figuruje w matrykule również pod osobnym numerem artykułu.
103. W nagłówku matrykuły pod numerem artykułu zapisane są tom i numer księgi wieczystej. Obok zaś zapisane są nazwisko, imię, zawód i miejsce zamieszkania właściciela. Miejsce zamieszkania zapisane jest oczywiście tylko wtedy, gdy właściciel mieszka poza daną gminą.
104. Pod nagłówkiem wpisane są poszczególne parcele, uporządkowane kolejno według obrębów, kart i numerów parcel. Dla bliższego określenia każdej parceli przewidziane są osobne rubryki, które zawierają w szczególności następujące dane: rocznik powstania parceli, nazwa obrębu, numer karty mapy i numer parceli, położenie, rodzaj uprawy, klasę, powierzchnię, wysokość czystego dochodu, wysokość podatku gruntowego oraz 4 rubryki dla uwidocznienia przypisów i odpisów.
105. Powierzchnia i czysty dochód wszystkich parcel danego artykułu są na końcu podliczone. Obok sumy końcowej, po lewej stronie, zapisany jest rocznik zamknięcia i ogólna ilość parcel. Podatek gruntowy obliczony i spisany jest tylko w sumie a nie przy poszczególnych parcelach.
106. Na oznaczenie rodzaju uprawy używa się znaków wzgl. skrótów według Nr 98a.
107. Dla odróżnienia poszczególnych kategorii (56,58) wpisywano pierwotnie powierzchnię i czysty dochód gruntów kategorii A atramentem czarnym, powierzchnię i czysty dochód gruntów kategorii B atramentem czerwonym, powierzchnię gruntów kategorii C atramentem zielonym i powierzchnię gruntów kategorii D atramentem czarnym,
108. Obecnie wszystkie zapiski, skreślenia, sprostowania, odpisy i dopisy uskutecznią się w matrykule wyłącznie atramentem czarnym.
109. Na grzbiecie matrykuły umieszczana jest nalepka koloru zielono z napisem numeru obrębu i tomu.

Wykaz artykułów

110. Wykaz artykułów znajdujący się zwykle na początku pierwszego tomu księgi parcel, jest rodzajem skorowidzu do księgi parcel. Zawiera on w odpowiednich rubrykach numery artykułów, numery księgi wieczystej, nazwisko, imię, zawód i miejsce zamieszkania właściciela. Wykaz uporządkowany jest według kolejności numerów artykułów i służy do szybkiego stwierdzenia właściciela danej parceli. W dużych gminach o licznej ilości właścicieli gruntów, wykaz artykułów oprawiony jest w osobny tom i nosi na grzbiecie, dla zewnętrznego odróżnienia go od innych ksiąg, żółtą nalepkę z napisem numeru obrębu.
111. Wszelkich sprostowań wykazu artykułów dokonuje się atramentem czarnym.

Alfabetyczny spis właścicieli

112. Spis ten służy do odnalezienia posiadłości w matrykule i w księdze zabudowań. Uporządkowany jest według kolejności alfabetycznej nazwisk i zawiera obok nazwiska, imienia, zawodu i miejsca zamieszkania, numer odnośnego artykułu i księgi zabudowań.
113. W gminach o bardzo dużej ilości właścicieli, spisy alfabetyczne są oprawione; w większości wypadków są one jednak o formacie aktowym
114. Wszelkich sprostowań spisów alfabetycznych dokonuje się atramentem czarnym.

Spis współwłaścicieli

115. W wypadku gdy na jedną posiadłość składa się kilku właścicieli, co zresztą Spis współwłaścicieli. zachodzi bardzo rzadko wtedy nie wymienia się w matrykule, w wykazie artykułów i w księdze zabudowań wszystkich właścicieli, lecz tylko jednego, z dopiskiem „i współwłaściciele” albo „i współspadkobiercy”. Współwłaściciele wzgl. współspadkobierców wpisuje się wtenczas imiennie

do osobnego spisu t. zw. spisu współwłaścicieli. Do spisu tego obok nazwiska, imienia, zawodu i miejsca zamieszkania, wpisuje się wielkość udziału, numer artykułu i księgi zabudowań oraz czasami datę urodzenia spadkobierców.

116. Spis współwłaścicieli służy zatem jako uzupełnienie do matrykuły, wykazu artykułów i księgi zabudowań. Jest on zwykle wszyty na początku pierwszego tomu matrykuły.
117. Sprostowania i uzupełniania spisu wykonuje się atramentem czarnym.

Księga zabudowań

118. Księga zabudowań jest to wykaz obejmujący wszystkie zabudowania mieszkalne, gospodarcze i przemysłowe w danej gminie, z szczegółowym określeniem budynków w każdej posiadłości. W szczególności księga ta zawiera następujące dane: rodzaj posiadłości (gospodarstwo, karczma leśniczówka itp.), albo położenie (ulica, plac itp) Nr. domu, Nr księgi wieczystej, nazwisko, imię, zawód i miejsce zamieszkania właściciela, numer artykułu, numer karty mapy i parceli, oraz powierzchnię przynależnego podwórza i ogródka, rodzaj budynków oraz wartość użytkowa i podatek budynkowy (oddzielnie dla każdego budynku).
119. Sprostowań wzgl. uzupełnień księgi zabudowań dokonuje się atramentem czerwonym.

Księga zabudowań.

Spis numerów hipotecznych

120. Spis ten służy do szybkiego odnalezienia danej posiadłości w matrykule lub księdze zabudowań. Zawiera on obok numerów hipotecznych, zapisanych w porządku arytmetycznym, również przynależne artykuły i numery księgi zabudowań (w osobnych kolumnach).
121. Aczkolwiek spisu takiego odnośne instrukcje wyraźnie nie przewidują, to jednak prowadzi się go z konieczności. Można bowiem przy pomocy tego spisu bardzo szybko odnaleźć w matrykule lub księdze zabudowań pewną posiadłość, co do której wiadomy jest Nr.hip., a nieznane jest nazwisko właściciela. Numery hipoteczne w większości wypadków nie pokrywają się z numerami artykułów.
122. Spis numerów hipotecznych, wszyty jest zazwyczaj na początku pierwszego tomu matrykuły.
123. Uzupełnień i sprostowań spisu dokonuje się atramentem czarnym

Spis numerów hipotecznych.